

2, medmindre den, der ejer eller har anden råderet over den forurenede ejendom, giver samtykke til forurenereens adgang til ejendommen. Formålet hermed er at sikre, at den, der modtager et påbud under henvisning til forslaget § 64 p, stk. 1, har den rådighed over påbudets genstand, der efter forvaltningsretten er en nødvendig forudsætning.

Det fremgår af forslaget til § 64 p, stk. 1, at myndigheden i påbuddet skal fastsætte en pligt for påbudsadressaten til retablering af den forurenede ejendom. For så vidt angår retsstridige skader henvises der i øvrigt til bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 64 b.

Det følger endvidere af bestemmelsen i stk. 2, at myndighederne kan påbyde grundejeren eller anden rådighedsindehaver at tåle, at forurenere foretager foranstaltninger. Eksempelvis vil også en lejer kunne påbydes at tåle sådanne foranstaltninger, selv om den vil kunne genere den virksomhed, der udøves af lejere, f.eks. en forretning.

Da lovforslagets beskyttelsesinteresser også omfatter situationer, hvor forureningen ikke udgør nogen trussel mod andre (almenvellet) end ejeren selv, er bestemmelsen ensbetydende med, at ejeren kan tvinges til at afgive rådighed af hensyn til egen sundhed.

Adgangen til at udstede påbud skal administreres i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper og grundsætninger, herunder proportionalitetsprincippet. I relation til udstedelse af tålepåbud efter forslaget § 64 p, stk. 2 skal det bemærkes, at myndigheden blandt andet skal være opmærksom på, at der er proportionalitet mellem på den ene side omfanget af de omkostninger, som en grundejer og/eller andre rettighedshavere kan risikere at blive påført som følge af gennemførelsen af en oprydning på ejendommen, og på den anden side omfanget og arten af den forurening og den forureningsfare, der konkret tilsigtes fjernet. Det må antages, at omfanget af de eventuelle omkostninger for grundejeren og/eller rettighedshavere i nogle tilfælde afhænger af, hvornår oprydningen gennemføres. Dette kan medføre, at påbudte oprydninger forudsættes gennemført på det tidspunkt, hvor de økonomiske omkostninger for grundejeren og/eller rettighedshavere må forventes at være mindst mulige.

Der vil kunne forekomme tilfælde, hvor gennemførelse af undersøgelsespåbud eller et påbud om afhjælpende foranstaltninger vil udgøre en ekspropriation i grundlovens § 73's forstand. Der vil dog kun kunne være tale om ekspropriation i de tilfælde, hvor der udstedes tålepåbud til en grundejer, som ikke er forurenere. § 64 p, stk. 2, skal forstås med den begrænsning,

at der ikke vil kunne meddeles påbud, hvor et påbud vil udgøre en ekspropriation.

Formålet med stk. 2 er at sikre, at en ejer eller bruger ikke kan forhindre en oprydning med den virkning, at myndigheden eventuelt selv måtte foretage de nødvendige foranstaltninger. I langt de fleste tilfælde må det dog forventes, at en grundejer frivilligt vil medvirke til, at foranstaltningerne kan ske, således at miljøproblemet på ejendommen vil blive løst.

Modsætter grundejeren eller anden rådighedsindehaver sig imidlertid fortsat foranstaltningerne, efter at den pågældende er blevet meddelt et påbud, kan denne straffes efter bestemmelserne i § 110. Derimod vil en adgang til ejendommen ikke kunne gennemtvinges efter reglerne i § 87, da forurenere ikke kan anses som værende bemyndiget hertil med henblik på udøvelse af myndighedsbeføjelser.

Med hensyn til påbud efter lovforslagets § 64 l og § 64 n gælder bestemmelsen i stk. 1 også over for forureninger, der er sket før bestemmelsernes ikrafttræden. For disse forureninger gælder bestemmelsen i stk. 1 dog kun, hvis forurenere havde rådighed over den ejendom, der er forurenede den 10. februar 1999, når der er tale om en jordforurening og 30. april 2007, når der er tale om en anden forurening.

Til § 64 q

Efter gældende ret er det i nogle tilfælde muligt at meddele påbud til en ny driftsherre eller ejer af en ejendom for en allerede stedfunden, herunder mulig stedfunden jordforurening jf. jordforureningslovens § 45 og miljøbeskyttelseslovens § 83 a. Ved vedtagelsen af disse bestemmelser blev det anført, at der var tvivl om adgangen til at meddele påbud til en ny virksomheds- eller grundejer for en allerede stedfunden forurening, og i hvilket omfang et allerede meddelt påbud kunne gøres gældende over for en ny ejer.

Med denne bestemmelse udvides denne adgang fra kun at dække tilfælde af jordforurening til at dække alle forureninger omfattet af miljøbeskyttelsesloven. Bestemmelsen i stk. 1 fastslår, at et allerede meddelt eller forvarslet påbud om undersøgelser eller afhjælpende foranstaltninger til en virksomhed også binder en fremtidig driftsherre. Myndighederne får herved valgfrihed mellem at gøre påbud gældende over for den forurenere, der allerede har fået et påbud eller over for den senere driftsherre. Dette gælder uanset om den senere driftsherre selvstændigt bidrager til den samme forurening. Dvs. bestemmelserne i § 64 q, stk. 1 og 2 forudsætter ikke, at myndigheden forudgående forsøger at håndhæve påbuddet til den tidligere driftsherre.